

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Majelen e lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délen. Ára évfolyamra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

A „nyilttér” cikkek sora után 20 kr. előleg bekiütése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

(D.) A birodalom minden szabad gondolkozásu emberénél kedvező hatást tett az, hogy ő Flge báró Bach egykori absolutista ministert római követi állomásától is fölmentette, s így valószínűleg ezen férfiu, ki szürke lovan barrikádokon, mint forradalmár, kezdette, s Rómában meztitláb, vezeklő procession végzé nyilvános pályáját, visszavonul, nem ugyan szegény ügyvédi irodájába honnan kiindult, hanem a ministersége alatt gyűjtött s nyert báró címének megfelelő, nagyszerű vagyon nyugalmas élvezetébe.

A politikai szélkakasok rendszerének ugy látszik muló félben vannak napjai.

Bach ellen már a reichsrath is elég bizalmatlansági szavazatot nyilvánított, azonban a Schmerling ministerium légkörében Austria ezen egyik leghirhedettebb embere jól megférhetett; mert hisz ugyan mit rontott le Schmerling abból, a mit Bach épített? Semmit, Schmerling csak arra törekedett, hogy Bach absolut rendszerét minden mesterséggel összealkotott bureaucrata képviselők által meg bizalmiszavaztassa.

A sajtó szabadságra nézve Schmerling tiszteletben tartá mind végig Bach ur press-ordnungjait.

A személyes szabadságra nézve Schmerling ur tiszteletben tartá Bach ur azon elvét, hogy a polgárt elítéletlenül is szabad, és lehet csendőrökkel akár minő indokolatlan gyanura elfogatni.

A Bach ur bureaucratiját Schmerling ur egész épségben meghagyta pauschalejval, uti költség és napi díjaival egyetemben, csak hogy Schmerling ur még többnemű napi díjjal is boldogította bureaucrata hibeit, rendes és rendkívüli díjaikon felül is engedett egy kis pénzt cseppenni erszényeikbe a képviselők jog gyakorlataért.

Bach ur bőven költött, hogy erőszakos rendszerét fentarhassa, s a birodalmat milliárd adóságba keverte, Schmerling ur két akkora adót vetett a népre, hogy Bach ur milliárdját törleszse; s nem törlesztett, elkölté a kétszeres adót is, s mindamellelt az államot oly progressioban adósította, hogy tíz év alatt két akkora adósságot hagyott volna nyakunkon, mint hős elődje.

Bach ur költséges pörrendtartását, a mely már annyi embert koldusbotra juttatott, vagy birtokán kívül tett, Schmerling ur sérthetetlen tiszteletben tartotta, s odajuttatá a tulajdon értékét, hogy nemcsak Erdélyben, de az osztrák örökös tartományokban is 30—40,000 forintot érő birtokok 6—10,000 forinton árvereztetnek.

Bach ur finantz-rendszerét, Schmerling ur sérthetetlen intézménykép védelmezte.

A hatalom és kormányzás centralisatióját Bécsbe, és a germán fajnak minden más népfajok feletti uralmával Schmerling ur híven tanulta el Bach urtól; csak látszatuk különbözött, mert Bach a hatalom nevében tört a czébra, Schmerling pedig más utakon. Ez utóbbi mesterségesebb alkotmányt állított fel Austriában annál, a melyet Boissy d'Anglas 1795 ben terjesztett a francia convent elé, igaz, hogy mint a Boissyé, ugy a Schmerlingé is négy év alatt túlte magát, Schmerling Austriában osztályok s közvetlen választások által, Csehországban a csehet, Morvaországban a morvát játszta ki a politikai befolyásból a németek előnyére, mig Erdélyben a közvetlen választást tudjuk hogyan alkalmazta.

Egyszóval, ha az eszközökben különböztek, de a czélban annyira egyeztek Bach és Schmerling urak, mikép semmi természetesebb nem volt, mint az, hogy Bach ur oly küldetést viseljen, a mely ugy jóvedelemre, mint méltóságra nézve előbbi ministeri állásának teljesleg megfelelőjen.

Hogy mily sikert aratott a római követ diplomatiai küldetésében, hogy mikép bánt el, midőn Bécsben hallotta híret a sept. conventionak római követ létére? az éppen nem volt kérdés, hisz hasonló sikert aratott benn Schmerling ur is; de a bureaucratia nem a siker és képesség, hanem a hatalom és erőszak által szokta magát fentartani.

Bach lehullása e szerint a Schmerling rendszerének további irtogatása; a mostani kormány mindenféle tisztogatja a tért, s ha bár még temérdek sok kiirtandó gyom van

a társadalom magasabb és alsóbb rétegében; azonban, a mint a kigyó fejét megtörik, többi részeinek vonaglása és koncorsorgása csak az első nap lementeg tart, s az új nap sugara többé nem ébresztik fel őt.

Bach lemondásából, ha a belpolitika valódi szabadelvű irányára nézve újabb kezességet vannak ki, egyszersmind a külpolitikában, s jelesen az olasz ügyekben is szabadelvűbb és felvilágosodottabb politikát következtenek; és ez valóban igen is idejében van.

Látjuk az európai nagyobb és kisebb katolikus hatalmasságokat arra szövetkezni, hogy a pápát Victor Emanuellel kibékítsék; és Austria ezen egyezkedésekből ekkor ki van zárva, habár, a mint tudva van, ősi idők óta katolikus hatalmasság volt, s ezen jellemet azután is megtartá, hogy a római császári koronát letette, s ezelőtt mintegy 61 évvel az austriai hercegséget császársággá alakította át.

Miután Velenceze miatt politikailag is Austria nagyon is érdekelve van az Olaszországban történt dolgok iránt, s miután Bach ur diplomatiai missiojában éppen oly szerenesetlen volt, mint ministeri professiojában; ugy hiszszük, hogy igen böles politika volt őt azon állásától elmozdítani, a melyet sem előzményei, sem képessége által megérdemelni, sem ottani sikere s vívmányai által betölteni nem volt képes.

Kolozsvár, oct. 3.

(D.) A mint utóbbi lapszemlénkben láthatni, az oláh lapok megindultak a követválasztások irányában erdélyi nemzetfeleik tájékozására.

A „Concordia” írója megtanítván hibeit az előlépésekre, azt mondja: ezen lépések azért szükségesek, miképp az oláhok megczáfolhassák „ellenségeik” azon vádjait, hogy ők 1863-ban communistikus ígéretekkel voltak elámitva, és azért választottak mind csak oláhokat; ajánlja tehát, hogy csak azért is most is mind azokat válasszszanak; s az író ki is jelöli, a kiket jónak lát.

Hogy az oláhok ellenségei, a mint az írónak tetszik nevezni, az 1863-iki szebni gyűlésre történt választások alatti communistikus ígéretek nem csak létezőknek állították annak idejében, hanem hiteles okmányokkal be is bizonyították: arról szólnak az akkori bizottmányok jegyzőkönyvei.

Hogy a románok ellenségeinek nincs ellenére az, ha papjaik könyörgését az Isten meghallgatja, az természetes, mert minden honpolgár tiszteli a vallásosságot; annyi azonban bizonyos, hogy örömebb nézi el minden alkotmányos ember, ha a párt-táborok élén az illető pártok lobogóit látja, mintha a templomi zászlók vitorlái feszítettnek ki, s a nép egy politikai tényre vallásos bigottság által fanatisáltatik; mert nézetük szerint a vallás misteriumainak jelvényeit politikai párt harcok közé keverni nem egyéb, mint a vallás profanatioja.

Mi nem akarunk recriminatiohoz folyamodni, s nagyon helyes lesz másoknak is azon napok emlékeit nem bolygatni föl, a melyek négy éves experimentatiók által idéztettek elé. Nem mi voltunk cselekvő férfiak azon korszaknak, midőn az ország egész alkotmánya tabula rasa lett.

Jobb ha minden oldalról feledésnek adják Bach és Schmerling ur kísérleteinek eredményeit, melyeket már nemcsak a királyság és birodalom kormánya; de az európai miveltebb népek közvéleményét képviselő irodalom is tökéletesen elítél.

Ne biztassák magukat azzal, hogy az, a mit ő Felsőge most kezdeményezett, nem von maga után egyebet a magyarok meghiusulandó álmainál. A szeptemberi patens akkora tény, a minő volt József császár végrendelete, s a minő volt Ferenc császár 1815-i okmánya, melyben a magyar alkotmányral ellenkező rendeleteiket visszavonták, az ország alkotmányát visszaállították, s ez által Austriának nagyhatalmi állását mindkét alkalommal biztosították.

A szeptemberi patens után Schmerling bureaucratice-oclocratijára visszatérés nehezen lehet. Nézzék meg a történelmet azóta, hogy Servius Tullius a census eszméjének behozása által az oclocratianak végét vetett, egészen az 1814-iki párisi restauratioig, és

a történet egész folyamában meggyőződhetnek, hogy azon eszmék, a melyek 1863-ban forgalomba jöttek és hozattak, mindig lázas átmenti eszmék voltak, a melyek maradandó állapotot soha sem vontak maguk után, s még a respublicák is csak azután váltak államokká, miután az oclocratice eszmékből ki tudtak bontakozni s a politikai jogok gyakorlatánál az anyagi és erkölcsi factorokat vették számitásba.

Nem nemzetiségi, nem doemagogikus harczot kell most a lapoknak propagálni; sokkal szükségesebb arra ösztönözni a népet, hogy a nemzetiség patriarchalis fogalmából egy kissé kibontakozva, emelkedjék fel a jog-egyenlőség és honpolgárság fogalmáig, s csatlakozván azon együttlakókkal, kik a haza közös factorai, s kik nélkül neki hazája nem lehet, törekedjék arra, hogy a haza jövőjét annál biztosabban alapítsa meg, mert nem minden korszak kedvez a népeknek egy magas gondolkozásu uralkodóval s egy jó akaratú kormányral; s a kicsinykés érdekek miatt egymással villongó népek beltusáikban alkotmányos szabadságuk megalapításának igen nagy momentumait veszthetik el.

Valóban a magyar nézet most is az volt: felülemelkedve a nemzetiségi viszályokon, méltatni az érdemet, s tekintetbe venni a nemzetiségek befolyását is a jövő választásoknál. A magyar elem ugy a szász, mint a román által hozzáférhetővé kívánt és kíván lenni; azonban a társnemzetek lapjainak magatartása, valamint a főbbjeiktől hirszerint kiadott utasítgatások más irányban haladnak; s ha így a románok is a választásból egyenesen nemzetiségi kérdést csinálnak magokra nézve, nem marad más mód a magyarokra nézve is, mint arra hatni, hogy minoritásban ne maradjanak.

Hogy ez miképp sikerül 8 forint census-sal, mit a 48-ki törvény a legdoemocratikusabb irányban megállított, midőn ily alacson census soha sem volt a földkerekségén, a Napoleon dictatorságát megelőzőtt négy éves alkotmány censusán kivül, melyet csakhamar 1814-ben 300 frank egyenes adóban megállított census váltott fel, hogy mondjuk ily alsó censusal a magyar elem illendő érvényesítése mennyiben sikerül? azt nem tudjuk; de miután a vele együtt lakó román elem csak magát fogná szemelött tartani, bizonyos, hogy a magyar elem is egészen hasonló eljárásra van utalva.

De nem akarjuk e tárgyban ítéletünket előlegezni, s ámbár nagyot tartunk a lapok véleményére: a centralistákra nézve váratlanabbul jött egy nagy esemény, hogyszem azon lapok, melyeket közvetlen vagy közvetőleges eszközeikkel megnyertek, egész biztosan támogatolhatnák népek közvéleményét.

A megyebizottmányok alatti érintkezéseknél ki fog némileg tűnni, ha az erdélyi nemzetiségek négy éves tapasztalataik után tanultak-e valamit? s a választás ténye sok mindent fog felderíteni a részben, hogy minő pártirány gyakorol a köznépre befolyást.

Nézetünk szerint a „Gazetta” joggal teszi azon felszólítást, hogy a követtséget keresők nemzeti hírlapjaikban programjukat nyilvánítsák, azt a megyék értelmiségéből alakulandó conferentiák is igényelhetik, hogy a jelölt nyilatkozzék, sőt nyilatkozhatik a képviselőjelölt—rendes időkben,— a választó népség előtt is, a nélkül, hogy vagy a sikert soha sem hozó communistikus biztatások, vagy a haza positiv törvényei elleni lázasztás bünébe essék.

Részünkről a véleménynek a törvény határain belüli teljes szabadságát óhajtuk, sőt a létező törvények jó akaratú reformja körül is egy képviselő-jelöltnek nyilatkoznia szabad, mert hisz ő oda készül, a hol a törvényt reformálják, s hogy ha kell, el is törik. Az sem lehet ellenükre, ha valaki a törvényhozás teendőit az általános polgári szempontokon belül saját nemzetisége szempontjából is mérlegeli; mi is buzgók levén saját nemzetünk iránt, mások nemzetiségü buzgalomát csak méltányolhatjuk s becsülhetjük; de undorral fordulunk el azon falánk-ságtól, mely a nemzetiségért a hazát s szabadságot áldozza fel, mely oda dobja az ország alaptörvényeit csakhogy magának fölnyit szerezzen, mely ugy tesz nemzetével, mint a majom első szülöttjével, igen tul ápolni

óhajtván koldusbotra juttatja; szabadságából, vagyonából kifogatja.]

E nagy szédelgésből, melyet a gyűléség mómora hagyott hátra, ki kell bontakozni, meg kell érteni, hogy a haza kebelén belül nincsenek ellenségek, hogy belső ellenségek ellen reclamalunk a polgári jog nevében.

Igy álljanak tisztult itélettel, s mómorból kiozanult aggyal a törvényhozás zöld-asztalához, mert nem egy ledöntött trón romjain gyűjtenek össze ma constituantét; de él az uralkodó Felsőge, ki a létező alkotmány-jogok iránt tiszteletet parancsol, s koronájának, jogánál fogva védi a törvényt.

A fejedelmek alkotmányos államban felülállanak a pártokon, s így a kormányok végrehajtott tényeit, ha törvényellenesek voltak, nem szabad a trón bitorával takargatni, a pártok fölvergődve a kormányra, sérthetik a törvényt az uralkodó nevében; de a népek joga van a rosszul értesített uralkodótól a jobban értesítendőhöz folyamodni, s az uralkodó, ha látja, hogy nevében a törvény megszegtetett, elbocsátja kormányát, s visszaállítja a törvényt, mert egyedül a törvény lehet az örökösödés szerinti legitím uralkodók támasza.

Most egy elbocsátott kormány elméleti kísérletei után a törvényesség visszahelyezéséről van szó. Most a megalázó, fenekedő epithetonoknak meg kell szünnie.

A császár egyetértésre hívta fel a népeket; egyetérteni pedig csak a törvényesség nevében lehet, a kik ez utra térti nem akarnak, meglássák hová tévednek?

Lapszemle.

A „Pesti Napló” megint egy fontos cikket közöl, melyben régi országgyűléseinket jellemezve, azokat részint a ministeri felelősség hiányában sérelmeknek, részint törvényalkotóknek nevezi. Ezután az ország régebb és újabb pártjait szép tollal jellemzi, s kiemeli, hogy a pártok általában az alkotmányosság főkérdésében mindig egyetértettek s egyet fognak most is érteni, felteszi az író, hogy az 1848-ki törvények kifejtése körül lehetnek eltérések, de minden eltérés csak oly csekély lesz, a mely párttörvédeket állíthat elő, de egymással szemben álló pártokat nem. A conservatív pártot jellemezve, szép elismerést fejez ki a magyar főremességek egy régebb, mint újabb maga tartása iránt, s kimutatja, hogy azon népszerűség, melylyel a magyar főremességek kérkednek, nem pusztá traditio, hanem azon valódi hazafiság érdeme, miszerint karddal, ésszel, s a miveltég melletti áldozatkész buzgalommal mindig elől járt a nemzet kebelében.

A hatalmas tollal írott cikkek a pártok magán nézpontból jellemzése után a közel álló országgyűlésre tér, melynek törvényalkotási feladatot tulajdonít, miután a 61-ik kiválólag sérelmi volt, s e tárgyban a következőket mondja:

„Igy állván a régi elvezetésű, s ma már alig létező pártkülönbségekkel, új pártok állhatnak elő; de az új pártok mellett is valószínű, hogy a következő országgyűlés nem lesz azon, a közönségre nézve ideg-izgató látvány, mely a nagy pártok parlamentar s küzdelmének egy-egy katonai manoever vagy erélyes dráma érdekességét adja; — hiányozni fog a sérelmi országgyűlések azon érdekessége is, melyeken az legyen a legünnepltebb férfiu, a ki legkeményebben tudja kifejezni magát a kormány ellen.

Az eddigieknél jobban kell annak hasonlítani a kifejlett alkotmány országok parlamentjeihez, hol a nagy kérdések a bizottságok kebelében már nagyjából eldöntettek, s a nyilvános ülésekben csak egy-két kiválóbb szónok fejt ki általánosabb szempontból a tárgyat. Óhajtható is, hogy ugy legyen, mint az angol parlamentben, hol midamellelt, hogy erős pártok vannak, a napirend kérdéseire többnyire csak az avatottabb szakértők szólnak, s ha nem volna az interpellatiók, melyek a napirendet félben szakasztják, többnyire az idegeket igen kevésé feszültségben tartó mulatság lenne a tanácskozások folyama.

Mindezen nézetek elmondását nem gondolom merőben hü szemlélődésnek és elfelfuttatásnak. Gyakorlati következtetést vonhatunk belőlük a napi kérdésre — a képviselő-választásokra nézve. És ezen következtetéseket ezekben vélem összefoglalhatni:

1. Helytelen volna a választásoknál a jelöltet akár az 1848 elotti és 1848-iki, akár pedig csupán az 1861-iki párt állás szerint itélni. Csak po-

litikai hitvallása meglesse azon mértéket, melyet az államjogi kérdésben a pragmatica sanctio, s a részletekben az 1848-ban megállapított általános elvek kiszabnak, — a jelölt az egyetlen nagy nemzeti párt-hoz tartozik.

2. Helytelen csak azért választani egy-egy kerülhetlen ismét ugyanazon régi pártbeli képviselőt, mivel a múlt országgyűlésen is ilyen választatot. Az 1865-iki országgyűlés helyzete és tanácskozássainak tárgya más nemű levén, nem állhat meg a folytonosság azon élve, melynek 1861-ben volt értelme, mert a legkisebb részletekben is ki akarják mutatni akkor az 1848-hoz való ragaszkodást. Nem lenne értelme, kivált az országgyűlés tárgyában ily demonstrációnak.

3. Az 1865-iki országgyűlésen inkább kárt, mint hasznot tenének oly képviselők, kik erélyes óráskor, elmés replicázó tebenség és a dictio szépsége által tűnnek ki; több kárt mint hasznot tesznek azok, kiknél nyilvánvaló a szereplési és feltűnési vágyás, kik szónoklataikban hirdetik ugyan a hazafiságot, de annyi önfeláldozásra nem képesek, hogy a szónoki viselkedés ellenálljanak, midőn a tárgy meg nem kívánja. Az ilyenek nem csak az időt vesztegettetik, hanem képesek személyes dicsvágyuk érdekében kockáztatni a legfontosabb közügyeket.

4. Positív, komoly férfiakra van szükség, kik tanulmány és tapasztalás által képesítve vannak nem csak a nyilvános ülésekben szónokolni, hanem a bizottságokban alapos véleményt adni; — kik a nyilvános ülések coullissái mögött nem cselészövényeket üznek, hanem képesek egyes kérdésekben tanulmányt tenni, munkálatokat készíteni, és javaslatokat, kérdéseket formulálni.

5. Mindezen érdekekben óhajtható, hogy magunknak a választásoknak a kertiltekt értelmisége komolyabb szint és irányt adjon; — hogy ne legyenek azok nagy gyermekek játékvá; sem pedig dulakodás. A választók közötti erősebb összetűzésnek kevésbé lehet most helye, miután nincsenek élesen szemben álló pártok. Reményünk is lehet, hogy a választások nyugodtabban fognak lefolyni, mint 40 év óta bármikor.

Kül- és belföldi levelezés.

Belső-Szolnok. Dézs, oct. 3.

Wéér Farkas, alkotmányos főispánunk a 61-iki megyei állandó bizottságot a tagokhoz intézett levelekben folyó october 5-ére a megyeházához összehívta; az ő Felsége által Kolozsvárra nov. 19-ik napjára összehívott országgyűlés tárgyában az előleges intézkedés felett tanácskoznia s intézkedni. Érdekes leendő gyűlés, mert az országgyűlés az 1791-beli XI. t. czikk alapján lesz összehívva, tehát a megye csak is 2 követet küldhet. Az előzők már kinttették jelöltjeiket a „Gazetta“ Mán Gábor, Leményi József és Bileziu személyeikben; a magyarok még ezután lépnek fel. Az értelmiség Torma Károlyt egyhangulag kitűzte, de a másik követhet még nincs megállapítás. Gajzágó Salamont szemelők többben; de őt Szamosújvár választja, s ott bizonyos győzelme, míg itt kétes. Már fonatnak a cselvetések, ugyan az terjesztetik oláh részről: hogy Torma Károly, István részére lemondott; hogy így a szavazatok száma a kettő közt megoszolva oláh lehessen mindkét követ. Belső-Szolnokban 4000 oláh nemes van. Ez nagy súlyt fektet a mérlegbe. Megválnak kiket fog követni, s minő elvű férfiaknak adandja szavazatát. Gr. Bethlen Sándor, ugy halljuk, fel fog lépni; töle minden jót várhatunk, mint népszerű embertől. Vannak többben, kik Józsefika Leot, mint Józsefika Miklós, 48-beli feledhetetlen póló követünk, nemes keblű és alkotmányos érzelmi fiát óhajtanak, de abban mindnyáján megegyeztünk, hogy csak is 2 egyéniséget léptetünk fel, nehogy a szavazatok megoszoljanak.

Még egyet. E lapok sept. 28-iki számában a főispáni szék elfoglalása alkalmáról irt tudósításon azon része, melyben a hazafias ebéden tartott felkötésű beszédből Torma Istvánnak és román nemes és birtokos Timbus Istvánnak főispán ő mlgára felkötésű beszédeit megemlítetttem, melyben az első ő mlgát, mint megpróbált tiszta aranyat az őt környező salaktól mentől előbb megtisztítani, a második, mint ő Felségétől az alkotmány fájának megtisztítására kiküldött kertész, azt az ömlesztő hernyóktól mentől előbb megtisztítani óhajtott, ezen idézett felkötésű beszéd mondása és leírása a jelenleg létező hivatalnokok részéről nagy resensussal találkozott; s óhajtották volna, hogy most a kibékülés ezen szakában vagy az illetőktől fel ne említhessék, vagy ha ez történt, a levelezőtől kimélytelenség volt napvilágra hozni, s az egész hazával tudatni. Mi a felkötésű beszéd illeti, ők Wéér Farkas személyét a független felölös magyar ministeriummal, mely őt a megye főispánjává még 1849-ben nevezte ki, költik össze; egész lefolyt élete a szepőlőlen hazafiság és szigorú törvényesség szakadatlan lánczozása; neve a 25 év történetében halhatatlan történetünk Horváth M. által, mint Erdély legkittinőbb fia törhetlen jellemű államférfi említtetik; nevéhez ennyi varázs, ennyi kegyelet, ennyi szentség tapad, s a megye alkotmányos fiai, csak távolról sem álmodták, hogy ha a jelen viszonyok között a törvényesség megmaradnak is országgyűlésig, a politikai tisztvisé-

lők újból ne változtassanak, csak a követváltás tekintetéből is. És éppen ezért ezen felkötésű beszédet az egész 48 számból álló megyei értelmiség magáévá tette, s 4 tagból álló követség által főispánunkat ezen szellemben értesítette, ki őrámmal fogadva a küldöttséget azon válaszszal bocsátotta el: hogy maga is multjánál s elveinél fogva nemes érzetekkel óhajt összeolvadni. Meltatlan vád tehát a levelezőre is, ki a közvélemény nyilatkozatát híven visszaadta. Ez legszentebb kötelessége; különben elferdíti a dolgokat, s megcsalja a közvélemény lüktetése felől a hazát.

Itt nem egyes tisztviselőket, itt a Schmerling-rendszer burocratiáját értették s restitutiót óhajtottak. Jól tudjuk mi, hogy Belső-Szolnok ideig. tisztikarában több jeles egyén van, a kik alkotmányosan választva is a megyének igen hasznos és kinttű tisztviselői volnának, s bizonyosan meg is választatnának. Egy M. A., Sz. P., R. Gy. jellem-tisztaságok, becsületességek, hivatali szorgalmok és pontosságok által díszere válának az alkotmányos megyének is, kimaradások bajosan pótolhatnák. Szóval, a személyek az elvekre vonatkozó kifejezéseket ne vegyék magokra, ne főleg azok, kik botránkozás nélkül való jó lelkiismerettel állanak mind Istent, mind a magyar embereket előtt. A többiről nem szól az írás. Az october 5-ik gyűlésről azonnal. Zömlén.

Udvarhelyszék, sept. 24.

Ideiglenes főkirálybírók vagyasi méltóságos Daniel Gábor ur ő cs. kir. apostoli Felsége által a hivatalába visszahelyeztetvén, ma érkezett az anya városba, hogy díszes állomását újabban elfoglalja.

Ha 1861-beli fogadtatása fényes volt is, az nem multa bizonyára sem fényben, sem pedig lelkesedésben feljűl a mait. 1861-ben személyében egy tiszta keblű, szép reményekkel kecségető hazafit, mint ki a magán életben is igyekezett kiérdemelni a tiszteletet és szeretetet, siettek fogadni e szék lakói; ma pedig az összes értelmiség, mint olyan férfiu eleibe kívánt seregelni, ki rövid hivataloskodása alatt tetteles bizonyítékait adta annak, miszerint a kormányzásra termett ember, minden párt árnyalaton feljűl van emelkedve, és ki ezen pártatlan magatartása által a köztiszteletet és szeretetet kivívni igyekezett. . . .

Reggeli 8 órakor indult ő méltósága vagyasi lalkából meg, hintóját min'egy haszonút díszes fogat kísérte, elől pedig szép lovas csapat száguldott Bardocz fűszék lelkes fiaiból alakulva; tizenegy órakor Szent-Pálra érkezett, hol hintójából leszállva az Isten szent házába ment, s ottan a hívek nagy-lelki épületére keresztényi ajtatosságát buzgóan véggezve ural szentvárosával élt; az isteni tisztelet végeztével, miután a bardocz-fűszéki lovasoktól megleg szavakban bucsut vett és ezek helyét a Homorod vidéki derék székely fiakból alakult lovas csapat elfoglalta és az ugyanazon vidékbeli értelmiség a bardocz-fűszéki kíséretbe csatlakozott, utját Patakfalva felé folytatta.

Délután 2 óra volt, midőn e nagyszerű ünnepélyes menet Patakfalvára érkezett, hol a falu felső végénél Ugron Lázár volt alkotmányos első alkirálybíró ur fogadta és oda sereglett nagyszámú értelmiség nevében a hivatalába újonnan visszahelyezett id. főkirálybíró ur ő méltóságát; ki is a nevezett hazánkfia által hozzá intézett a helyzetet híven vizsgáló, s a visszahelyezés feletti valódi örömet öszintén tolmácsoló szavakra, minden tiszta hazafias érzélemmel telt keblét megnyugtató, valódi alkotmányos szellemtől átlengett köszönő szavakat rebegett ily meleg, s öszinte fogadtatásért és egyúttal nyíltan kimondotta e szék jelenlévő értelmisége előtt, hogy azon okok, melyekért díszes állomásáról félrevonult volt, még most is léteznek; miután azonban ő cs. kir. apostoli Felsége nagy lelki kezdeményezése folytán remélni lehet, hogy azon törvényeknek alapuló elvek, melyeket eddig vallott, s melyekhez ma is szilárdan ragaszkodik, mielőbb megtestesülnek, ő Felsége által parancsolt legkegyelmesebb visszahelyezése folytán nem habozott, sőt honfiai kötelességének ismerte, hogy ő még csak öt vívissékel kinákoló állomást újabban elfoglalja és e széknek a jelen nyomasztó helyzetéből kibontakoztatására teljes erejéből közremunkáljon. Szavait szűnni nem akaró éljenek fogadták s az összes jelenlévő értelmiség ő méltóságát helybeli birtokos és volt alkotmányos alkirálybíró Ferenczi Pál ur házához kísérte, hol mintegy hatvan személyre terített asztal várta az ünnepelt vendéget és kíséretének egy részét, a többi rész a helybeli Ferenczi birtokos urak által vendégléltetvén meg.

A valódi magyar szíveséggel fűszerezett, dús asztal után a homorodvidéki lovasokat, volt alkotmányos dultó Solymosi Lajos vezérlete alatt a szék többi részéből alakult lovas csapat váltván fel, az ünnepélyes menet Udvarhely anyaváros felé indult; a város határszélén a széki lovasokból a híres és igazán nehéz dísz magyar öltönyű Jézus kapitán Simó János ur vezérlete alatt, még több városi lovasok csatlakoztak és az ideiglenes főkirálybíró ur délelti fél öt órakor taraczkok durrogásai között a több mint 70 fogatból álló kíséretével megérkezett az anyaváros végéhez.

A városi képviselő testület volt alkotmányos városi főbíró Kovács Domokos ur vezérlete alatt, s az összes városi czéhek lobogóikkal e helyen vár-

ták ő méltóságát. Ideiglenes főkirálybíró ur Kovács Domokos ur üdvözölő szavaira hazafias értelemben válaszolt, s egyúttal köszönetet mondott a városi lakosságnak iránta tanúsított ezen megtisztelő figyelemért, mire az összegyűlvő volt roppant néptömeg szűnni nem akaró éljenekbe tört ki, s a hintót a czéhek lobogók közé vévén örömittasan hullámzott a népség a székháza felé, a Rákóczi-uduló elragadó hangjai között.

Valójában meglepő volt nézni ezen a régi győztes vezérek diadalmas bevonulásakkal, mintegy vetékedni látszott ünnepélyes menetet! . . . mely a lovasok és egyesek által lobogtatott nemzeti zászlók által még egyszer elragadóbbá varázsolttatott. S ha jól megfontoljuk a dolgot, ez is valjón nem egy diadal-ünnep volt-e? . . .

Az örömittas, roppant néptömeg között végre fölerkezett az ideiglenes főkirálybíró urat v. v. o. s lobogókkal körülvett hintó a székház kapuja alá, s abból a néphymusz hangjai között szállott ki ő méltósága és fogadtatott az ideiglenes tisztikar által, a fogadtatás után a főkirálybíró lakosztályba kísértetett fel a szék értelmisége által.

Itt alig pihenhetett egy pár perczig, s már is volt adminisztrátor Lukács Gusztáv ur által üdvözöltetett; ennek utána pedig a különböző hivatalos testületek tisztelgése s bemutatása következett illető főnökeik alatt és által. Míg ezen tisztelgések folytak, az alatt kitétetett a szék közpültetének ablakán a székház terét ellepott roppant néptömeg kitérő éljenek és taraczk durrogások között az 1861 óta elrejtve volt nemzeti lobogó, remény zálogául annak, hogy alkotmányosan érző ideiglenes főkirálybírók alatt szétkűnk talán már valahára mielőbb az alkotmányos kormányzás biztos sánczai közé jutand.

Nem hiányzanak, jól tudom, mindemellét jó embereink, kik a legtisztább és ártatlanabb örömet és szándékot is mindig a legfeketébb színekkel óhajtkák esetelni; valamint a férfiak is, kik székelet és magyur nemzetiségök daczára is lehajtott fővel búsan, s mintegy lopva szemlélték ez örömmépet, sőt meglehet, jelenhetek kivált a „Korunk“ hasábjain is elferdített vagy tulzott tudósítások anyaszéktükbőlme, mert ezen lapnak udvarhelyszéki levelezőt hiába törekedendene a t. cz. olvasó közönség az alkotmányos értelemben eljáró hazafiak sorába föltalálni, ha mindjárt újabban föltűnnek is kalapjaikra a veres tollat; . . . de hála Istennek, az ilyen színezett emberek száma itten nagyon kevés, sőt mondhatni számuk figyelmet sem érdemel! . . .

A külön törvényhatóságot képező Udvarhely anyaváros valójában tiszteletet érdemlő lakossága az Udvarhely anyaszékiek ezen öröm ünnepében nem csak valódi öszinteséggel osztaokozott, hanem annak fényesebbé tételében is mintegy vetékedni látszott, mit az által is bebizonyított, hogy minden rendelkezés nélkül, egyedül saját ösztönéből indulva ki, este a várost fényesen kivilágította, s az elfogadásra megkívántatott, különben kevés pénzbeli kiadást, nem a közpénztárból, de saját zsebeikből siettek a jobb módu polgárok rögtön fedezni. Szívünköl is kívánjuk, hogy e két törvényhatóság között a testvéries egyetértés és szeretet ne csak megmaradjon továbbra is, hanem az napról napra öregbedjék! . . .

Ez öröm-ünnepet a kaszinó helyiségeibe rendezett közvacsora zárta be, melyen mintegy 70 egyén vett részt, s melyre volt adminisztrátor Lukács Gusztáv ur is meg volt hívva. Ezen alkalommal a legelső poharat id. főkirálybíró méltóságos Daniel Gábor ur ő Felségéért emelte, mire a kitérő lelkes éljenek között barna zenészeink újabban a nép-hymuszot hangoztatták. Ideiglenes főkirálybírónkra pedig a Nádasdy által föállított ideiglenes törvényészék előke Nagy Lajos ur emelt poharat, ki is Kossuth Lajosnak a „dacos“ Görgői tábornokhoz az érdemrend átadása alkalmával intézett ezen emlékezetes mondatából „kiengeszte-lődés“ indult ki. Mi föl tudjuk fogni ezen pohárköszöntés czélját, nem is vagyunk idegenek attól; azonban szívünköl óhajtottuk volna, hogy az eljárások által ne szolgáltatott volna némelyek által újabban ok, hogy kiengeszte-lődésre legyen szükség! Az 1850/60-iki korszak erre jó iskola lehetett volna. . . . A harmadik pohár volt adminisztrátor Lukács Gusztáv urét emeltetett fel, mint ki, bárba föltétlen híve volt a Nádasdy Reichenstein-féle kormányának, mégis eljárásaival nem kívánta egyesekre nézve a helyzetet nyomasztóbbá tenni. . . .

Igy folyt le nálunk az ideiglenes főkirálybíró ur másodszeri körünkbe jövetelének ünnepélye! Igaz, hogy valami rendkívüli öröme, a helyzet általános látkörét nézelve, még igen kicsiny az okunk; de él a hit bennünk, hogy miután ő cs. k. apostoli Felsége méltóztatott legkegyelmesebben a kibékülés nagy munkájának élére állani, nem sokára az alkotmányosságunk törvényeink által körül bástyázott sánczaiba jutandunk! Ugy legyen!

A vasárnapi iskolák és a „Növendékek Lapja.“

A „Kolozsvári Közöny“ 111-dik száma egy nyilatkozatot hoz, melyben egyfelől az erdélyi ev. ref. népiskolai bizottság a czélszerű ifjúsági olvasmányok terjesztését szükségesnek ítélvén, a „Növendékek Lapját“ a népiskolák t. elöljáróinak párt-

fogásába ajánlja; másfelől a t. szerkesztő és kiadó urak a maguk részéről azon előnyös ajánlatot teszik, hogy a népiskolák számára minden 5-dik példányt készek ingyen adni.

Az által, hogy a t. bizottság a „Növendékek Lapját“ becses és szakértő figyelmére és pártfogására méltatta, mintegy kijelenté, hogy a nevezett lap eddigi irányával és igyekezetével meg van elégedve, és azt tovább is életre méltónak ítéli. Viszont a t. szerkesztő és kiadó urak ajánlata és nyilatkozata is eléggé kezeskedik arról, hogy lapjok, a menynyire a körülményekhez képest lehet, igyekezni fog a népiskolák szükségének is megfelelni.

Senki kétségbe nem vonja, hogy a népnevelésnek fontos tényezői a helyes tapintattal dolgozó t. népszerető olvasmányok, melyek a szívet nevesítik, az ismereteket terjesztik, s a tudományok különböző ágait hozzáférhetőkké, élvezhetőkké és hasznosokká teszik az availablek előtt is, és ez által a nemzet nagyobb felének mivelődésététe-temesen elősegítik. A külföldi mévelt nemzetinél mind-egyre szaporodnak az ily nemű vállalatok, és a czélszerűek nagy keletnek örvendenek.

Mi az oka, hogy nálunk még eddig akárhány népszerű vállalat keletkezett, mondhatni mind megbukott? A vállalat czélszerűtlen eljárása-e, vagy a pártfogás hiánya? Be kell vallanunk, hogy a legtöbb esetben ez utóbbi. Hát ennek mi az oka? Néplünknek anyagi vagy lelki szegénysége? Első tekintetre ugy látszik, hogy éppen e kettő, (mert hisz egyik vonja maga után a másikat) de tulajdonképpen egyik sem e kettő közül. Daczára a mostoha körülményeknek még nem éppen oly földhöz ragadt szegény a mi néplünk, hogy egy fillért se legyen képes áldozni lelki táplálékaiért, ha ezeknek szükségét igazán érzi. Áldozatkészséggel, közakarral minden falu számára lehet egy kis könyvtárt öszeszerkeszteni. Mit nem víbet vége az egyesített erő, ha öszintén, igazán akarja?! Másfelől sokkal több természetesen józan észszel van megálva ez a nép, mintsem merőben képtelen lenne a lelki táplálékok élvezetére.

A valódi ok, véleményem szerint abban keresendő, hogy még eddigelé mind a hétköznap, mind a vasárnapi iskolák szerfelett keveset tettek a végre, hogy a népet az olvasandók megértésére, felfogására képesítsék és így vele az olvasást megkedveltessék.

Mindent a hétköznap iskoláktól kívánni még akkor sem lehetne, ha azok minden tekintetben megfelelőnek hivatásuknak, (pedig hol vannak még a mi népiskoláink ettől?) Nem lehetne már csak azért sem, mert növendékeik kora még nem elég érett arra, hogy mindazon szükséges előismereteket, elemeket megértse és sajátjaivá tegye, melyeknek alapján aztán magát tovább mivelheti a maga erjén czélszerű könyvek olvasgatása által. Falukon a növendékek többnyire 13 éves korukban már konfirmáltak, és azontul megválnak iskola-kötelezetten lenni. Tehát éppen akkor hagyják fel a tanulással, midőn lelkük kezdené megérni rá, hogy haszonnal és öntudatosan tanulják meg mindazokat, melyekre, mint alapokra, szükségük lenne az életben, mint buzgó keresztényeknek, mint jó honfiaknak, mint eszélyes gazdáknak, és mint jó családfőnek. A mit 13 éves korukig a téli, szakadozott iskolázás anyanur körülményei között beszerettek, avval kell beérniük egész életükön keresztül. Eonny alap-pal eresztek őket mentlbre. Természetes, hogy minden buzdítás, támasz és segély nélkül hagyatva, nem folytatják a megkezdett munkát, s idővel az a kevés is romba dől, a mit az iskola épített. Mikéut lehetne az ilyenektől kívánni, hogy midőn a hon-polgárai sorába belépelek, az irodalmat becsüljék és érteke áldozzanak? Hisz annak jótéteményeit meg sem izlettették velök, sőt képesekké sem tették arra, hogy élvezhessék! Mert a mesék országát kivéve, nincs az irodalomnak egy tere is, a melyen csaknem merőben idegenek ne volnának. Hol van az a lángész, a mely az ismeretek bármely ágából hasznos és élet adó olvasmányokat tudna adni olyan olvasóknak, a kik azon a téren még tájékozni sem tudják magukat!?

Ezért hozzáférhetlen kincs az irodalom a nép előtt mind e mai napig!

E bajt az egyházak elöljárói rég belátták, s a lehetőleg orvosolni igyekeztek az által, hogy életbeléptették a vasárnapi iskolázást. A jelen körülmények között csak is ez képes, és ez van bivatva arra, hogy ápolja, nevelje, és virágoztassa azon csemetéket, melyeket a hétköznap iskolák tl-tettek és nehéz munkával csirázásnak indítottak.

A vasárnapi iskolákat vezető és tanító t. lelkes urak részére jutott azon fontos, nemzetünk életébe vágó kötelesség, hogy a nép ifjúságának lelkét ne hagyják a télenységbe elsüllyedni, hanem vezessék, buzdítsák, oktassák és adjanak irányt az öntudatra fejlődő nemzedéknek. A miről azt akarjuk, hogy valakinek második természetével váljék, arra ifju korában kell rászoktatnunk; a vén fa már nem hajlik. És a mit e sorok czéljánál fogva különösen ki kell emelnem: a vasárnapi iskolák vannak leginkább arra hivatva, hogy a néppel az olvasást megkedveltessék.

Miért? Leginkább azért, mert a vasárnapi iskolák növendékei érték el azt a kort, midőn a lélek is keres táplálékot és alkalmas a komolyabb és hasznosabb szellemi élvezetekre. Tovább azért,

mert a lelkész urak a magok állása és tekintélye által több befolyással bírnak a fejlettebb ifjúságra, mint az iskolatanítók. Végre azért, mert a lelkész urak általában véve több ismerettel és képzettséggel bírnak, képesebbek az olvasmányok különböző tartalmu cikkeit megmagyarázni, kibővíteni, szóval kommentálni, a hol szükséges, s ez által az ifju olvasókat lassanként oda képesíteni, hogy magokra is tudjanak haszonnal olvasni.

Valamennyi a nép itt és így nem lesz útba-írdítva, belé nem lesz szoktatva az olvasásba, mind addig keletkezhetik akárhány és akármily jó népszerű olvasmány, az a nép nagy rétegébe lehatni soha sem fog.

A vasárnapi iskolának a fennebb említett fontos feladata teljesítésére aligba lehetne hathatóbb és ezülszerűbb eszköz, mint egy oly folyóirat, melynek olvasmányai éppen növendékek számára vannak szerkesztve és pedig paedagogiai tapintattal. Tehát a mely folyóirat javulhat és alkalmazkodhat az időnként felmerülő igényekhez; továbbá, a melynek tárgyai a lehetőleg elöl, alatt vannak kezdve, (mert kezdők számára irattak), a melyben a humanitás szempontja mindig szem előtt van tartva; a cikkek önállóak, s a lehetőleg ön-magokban bevégzettek, kedélyesek, változatosak és a mellett, hogy mulattatók, egyszerűen mindig oktatók is.

Egy ily lap csak pár év alatt is igen sok oldalról mivel, képezi az ifju olvasó lelkét, s egészíti ki ismereteit. Kedélyes elbeszélései nemesítik a szívet, fejtik az erkölcsi érzetet, ismertetik az élet különböző viszonyait; történelmi művei élesítik a nemzeti érzületet; népmeséitől cikkei apránként az egész föld országait, népeit, ezeknek szokásait, életmódját stb.; bemutatván, rólok alapos és kiegészítő fogalmat szereznek; természettani cikkei a nagy természetre fordítják a figyelmet, s különböző tüneményeinek megértésére vezetnek; az apróbb érdekes hírek közlése pedig bevezetkötja az olvasót, hogy a napi események iránt érdeklődjék, s azokat később is kísérvje figyelemmel stb. stb.

Ha nem volna ilyen lapunk, teremteni kellené, mert nagy szükség van rá.

Azonban, bárha ifjúsági irodalmunk mindössze is nagyon szegény, mégis van egy ily lapunk, mely eddigelé is elismerő méltánylást vívott ki, és a mely lelkiismeretes kezeltetése, helyes tapintata, iránya, aldozatköszétsége és igyekezete által leginkább méltóvá tette magát arra, hogy az egyházak t. előljárói becses figyelmükre és pártfogására méltassák, és a nép, de különösen a vasárnapi iskolák rendezés és kötelezett olvasmányává emeljék. E folyóirat a „Növendékek lapja.“

Hogy e vállalat a fennebb említett nevezetes célnak kellőleg megfelelhessen, nem egyeseknek, hanem testületeknek állandó és biztosított pártfogására van szüksége. Csak így lesz azon kedvező helyzetbe segítve, hogy ne legyen kénytelen igyekezni ide is, oda is eleget tenni, hanem rendszeresen és határozottan haladhasson kitűzött útján, és sikeresen alkalmazkodhassék egy fél e olvasói szükségéhez.

Ezért a „Növendékek lapját“ újból is a t. egyházi előljáró, lelkész és néptanító urak pártfogó figyelmébe ajánlom.

Paal Ferencz, nevelő.

Különfélék.

* A „Növendékek lapja“ szerkesztője jelenti, hogy az általa kitűzött 8 darab arany pályadíjra, (melyből kettő a t. Koos F. ur, egy Bányai Vitalis, s egy a derék kiadó ajándoka) összesen 7 darab pályaműt küldetett be a határidőre, u. m. 1) „A kis samaritán“ vj. 2 felv. 2) „Két növendék“ vj. 2 felv. 3) „A műkedvelők“ vj. 2 felv. 4) „Két ifju története“ szimnű 3 felv. 5) „Hunyadi Mátyás“ szimnű 2 felv. 6) „Az árva fia“ és 7) „A farsangi tréfa.“

* A Follinus operette társulata a jövő hét folytán már Tordára megy át, hol a legkedvezőbb operettek: Dunanán, Orpheus, Tiz leány, Macska, Fecsegők fogják előadni. Innen a társulat 20 dika körül jön haza előkészülni a sasionra.

* A bécsi lapok azon fontos hírt hozzák, hogy a cs. kir. pénzügyorségnek az ország bensejében való megszűntetése legközelebb járható, s a pénzügyorség működése csak az ország határait marad korlátozva. E birrel összekötötetésben áll az, hogy a kormány a dohány-egyedürséget 3 évre próbál berbe akarja adni, a dohánytermelés azonban — teljesen szabadrá tétetnek. E hírek, melyek közelebb a behozott bülföldi szivarokkal s török dohánynyal való kereskedésre adott sok engedményben némi támpontokra találunk, különben természetesen még megerősítésre várnak.

* Az erdélyi vasut, a bukott rendszer e szomorú öröksége különös helyzetbe jutott. Tudvaleg a tiszaí vasut vezetí ideiglen e vonal építéjét, a bécsi hitelintézettől nyert előlegből. Pickering, az eddigi vállalkozó, a reichsrath határozatai után többé nem vállalja el e vonalat; más vállalkozó nincs, a hitelintézet pedig nem hogy további előleget akarna adni, sőt eddigi előlegeit is visszaköveteli s így a továbbépítés eszköze végleg hiányzik, ha csak az állampénztár nem szolgáltatja, mire a jelen viszonyok közt kevés kilátás van.

— Az erdélyi oláh lapok fogadják el azon figyelmeztetésünket, hogy ne recriminálják a székelyek 1848-diki hadjáratát, a székelyek nem perzseltek fel oláh városokat, nem dúltak fel oláh főutódákat, szétrabolva annak kincseit, nem üttek cannibali kegyetlenséggel gyilkosságokat mivel, szép hűlgyeken, s ártatlan csecsemőkön. — Abrudbánya, Zalathna, Enyed nem a székelyek vérvnyomatát viseli. — Nem kedves lesz, ha az oláh lapokat követve, mis elkezdzék recriminálni. De aztán hová jutunk vele? a nemzetiségek közti legmélyebb gyűlölet fűléb-resztéséhez, melynek következtése a végén is csak az lesz, hogy a feljult gyűlölettel maradunk, de ez a mostani kérdéseken igen keveset fog változtatni; mert végre is nem a nemzetiségek hajtépése vagy összecsokolódása, hanem a törvény s az uralkodó fölség tekintélye állítja helyre az alkotmányos rendet. A törvény ellen pedig hasztalan minden bujtogatás, mihelyt a korona és kormány annak teljesedését elreudeli. A törvény hathatos eszközökkel bír arra, hogy a bujtogatókat, s eltévedetteket is rendre utasítsa.

* Kézdi-Vásárhelyről írják lapunknak, hogy a törökbuza termés ott gyengébb lett ki, mert egyrészt megetté a hőségn és egér, a másrészt fél éretlen le kellett szedni a közelebbi der miatt. Általános a következő gabona árokat jegyez fel: búza kölle 5 frt 20 kr, rozs 3 frt 20 kr, árpa 2 forint 40 kr, zab 1 frt 20 kr, kukuricza 3 frt 80 krajczár. Marhabns fontja 9½ kr. Levelezünk végül panaszkodik, hogy ott néhány ember az iskolai könyvekkel üzérkedik a tanuló ifjúság rovására, miután 80 perzentel is árulják.

* Széchenyi István, mint döblingi vértanú, cím alatt Kecskeméthy Aurél öt-hat ivre terjedő munkát irt, mely a legnagyobb magyar döblingi életét és szenvedéseit tartalmazza.

* Nagy-Enyedi levelezök írja, hogy a Follinus szintársulatát a közönség melegen pártfogolja. Szabó Pepi asszonyt legközelebbi jutalomjátéka alkalmával mind a közönség, mind az ifjúság több rendbeli értékes emlékekkel tisztelte meg, s ezek között egy csinos nyakék, mellti, fülönftűgök s egy szép ezüst virágtartóval. Ez emlékeket a színpadon adták át a közönség előtt. A jutalmazott az östve tizenégy koszort kapott, a karzatról pedig költemények szórtak szét.

* Furesa szerelmi próba. Tonnerisben, a yonnei departementben, egy fiatal házaspár sétált az Armacon partján. Sétálás közben a nő azt kérdezte férjétől: „Tudsz-e uszni edesem?“ „Nem“, volt a válasz. Erre a nő, a nélkül hogy férjének ideje lett volna megakadályozni, a vízbe ugrott. A férj hősi feláldozással vetette magát utána a vízbe. A parton levők azonnal siettek megmentésükre; azonban nem volt rá szükség, mert a nő igen jól uszott, és szerencsésen kihozta magával férjét is. A mint partra értek, s a nő kissé lerázta magáról a vizet, fölkiáltott: „Boldog vagyok, ő szereti! életét kockáztatta érettem, a vízbe ugrott utánam, a nélkül, hogy uszni tudna!“

* Almásy Pált, míg a remélhető legtetsőbb kegyelem ismét visszaadja szabadságát, Karlsbadból Prágába, vagy Salzburgba szállítják.

* A nevezetesebb austriai fürdők közül f. é. sept. 5-kéig Karlsbadban 10,766, Teplitzben 7071, sept. 4-kéig Badenben 6010, sept. 8-kéig Ischlben 5212, sept. 6-kéig Franzensbadban 4112, aug. 19-dikéig Marienbadban 4097, aug. 20-kaig Rohitsban 2371, aug. 26-ikéig Vöslauban 2140 vendég volt. Összesen 41,779 fürdővendég, kik, ha mindegyik fürdői utazását csak 200 ftal számítjuk, 8,355,800 o. é. frtot adtak ki vizért.

* Az első kibocsátás 10 forintos osztr. é p'ros nyomata bankjegyek beváltására kitűzött határidő felek részére f. é. nov. végeig, pénztárak részére pedig f. é. december végeig meghosszabbítottán, az ezennel köztudomásra hozatik.

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról septemb. havában 1865.

Bevételek:	
Pénztármaradék a m. hórol	9,029 ft 78 kr.
60 új tag 250 részvény után 5 frt	1,250 " "
Havi, rendszer és rendkívüli betételek	36,051 " 61 "
Könyvdíjakban	60 " "
Kamat, provisio és váltódíj	3,061 " 31 "
Bélyegdíjakban	174 " 75 "
539 tag által visszafizetett kölcsön	152,890 " "
A bevételek összege	202,517 " 45 "
Kiadások:	
577 tagnak kölcsön	174,500 ft — kr.
Tiszviselők fizetése	181 " 34 "
Irodai kellékek	24 " 50 "
Bélyegre	180 " "
Kamat	49 " 90 "
Töke visszafizetés	17,432 " 62 "
Házbér	195 " "
Pénztármaradék	9,954 " 9 "
	202,517 " 45 "

Kolozsvárt, september hó 30. 1865.
Tauffer Ferencz, Gelch János, Wagner Frigyes, igazgató. könyvvezető. pénztárnok.

— A sétatérre septemberben adakoztak: Páll Jakab 1 frt, Ágoston Mórítz 50 kr, Hauchner István, 50 kr, Gábor Miklósné 50 kr, Fogarasi Károly 50 kr, Nevelics Joachim 50 kr, Veis Mendelnő 50 kr, Kovács Mártonné 1 ft, Gyulai László 1 frt, Takács János 1 frt, szénáért Varga Danitól 30 frt, Tompa Imre 1 frt, Hutfesz György 3 frt, Inceze József 1 frt, Szentjánosi Ferencz 2 ft, Inceze Mihály 1 frt, Thorozkai Sándor 1 frt, valaki 60 kr, Andrasovszki János 40 kr, Braun H. r-mann 50 kr, Bogdán Péter 1 frt, Nagy Antal 50 kr, Barkó Károly 1 frt, Szabó Ferencz 2 frt, Elekes Lajosné 50 kr, Hutter Alajos 1 frt, Plühal Ferencz 50 kr, Cseh Lajos 1 ft, Marosi Gergely 1 ft, Pongrácz testvérek által a „Komló kertben“ adott estélyen 6 frt 50 kr. — Összesen 62 forint 50 kr. Kolozsvárt september 30 kán 1865.

Politikai hírek

Angolország. London, sept. 23. A dublini rendörség várakozáson fűlül annyit feni okmányt szedett össze, hogy a hatóságok még nem is nyelhetek helyes átnézetet. Dublinban tehát a pör megnyitását még néhány nappal elhalasztották. Még néhány elfogatás is történt: egy kovács, egy kereskedősegéd, s egy vésnök, (utóbbi az unio hadseregében szolgált); kiknél lázító irományokat, fegyvereket és egyenruhákat foglaltak le. Egyes elfogatások még több grófságban is fordultak elő. Legnagyobb éberséget fejtené ki Queenstownban; tény az, hogy amerikai kikötőből egy fegyverekkel és löszerekkel megrakott hajó indult el Irland felé. Egy bizonyos O'Connel, állítólagos kapitány az uniohadseregben, megérkezése alkalmával elfogatott, miután fegyverek s irományok voltak nála. Azon hírek, hogy Corkban a csapatok közt lázító hangulat uralkodik, hitlere találnak a szigorú főlgyvázat és zárkózottságban, melyben a katonaságot tartják; még elfogatások is fordulnak elő. — Ugy látszik, hogy Liverpoolban a feniek nem kisebb feltűnést akarnak okozni, mint szűllőföldjükön. Az irlandiak ott gyülekezést tartottak, melyben jobbmódúak is vettek részt. Az erély, melyvel eljártak, abból is kitetszik, hogy 200 fontot irtak alá egy feni flotta felszerelésére! Azon indítvány, hogy az angol tengeri kereskedelmet kalózhajókkal kell tönkre tenni, ropant tetszéssel találkozott. Ezen nagyszerű terveknél aggodalmasabb azon látszólag elapó csapatok között a feniismuszak is vannak hívei. A liverpooli rendörség egy okmányt kapott, mely a feni szövetség new-yorki főhadiszállásáról van kelteve 1864 october 8-ról és „John O'Mahoney, H. C. F. B.“ által van aláírva; ebben katonai iskolák felállítását ajánlják Dublinban, s fegyvergyűjtésről beszélnek Irland javára, továbbá az „Irish People“ lapot melegen ajánlják.

A többi lapoknál nagyobb tartózkodással itél a „Post“ a császár által kifejtett terv jövőjéről. A császár manifestuma — írja — magas kegy és engedékenységténye magyar és szlav alattvalói irányában. A birodalmi tanács fel van függesztve... látszólag csak vissza van véve... hanem könnyen láthatja mindenki, hogy a birodalmi tanács valójában egészen meg van szüntetve, legalább eddigi alakja és jelentőségére nézve. Magyar- és Horvátország országgyűlései fogják most eldönteni, hogy mit akarnak a birodalmi tanács helyett. Ha erre nézve tisztában lesznek önmagukkal, még két más kérdés lesz eldöntendő. Először, fogja-e a kormány nézeteit helyeselni? És másodsor, jónak találándják-e a német tartományok a magyarok által elfogadható képviselői formát? A mennyiben az osztrák kormány nem képes e két kérdésre igenlőleg felelni, nagyon is félünk, hogy az egész képviselői vagy alkotmányos kérdést illetőleg irányított és kormányrud nélkül van.

London, sept. 28. Yorkban két törvény-széki szolga s Buttevantban két amerikai fogatott el. Queenstownban az önkénytesek és a liverpooli tengerész tartalékosok sikeretlenül tettek motozásokat. Londonban a feniismus gyanujában levő egyének őrszettel kísértetnek.

Franciaország. Páris, september 26. A „France“ ma a sz. pétervári „Golos“ sept. 19 diki számából a következő sorokat idézi: „Drouin de Lhuys ur Russel lord sürgőnyei a gasteini egyezményt oly jól jellegzik, hogy az az nincs mit hozzatenni mindazonáltal szükségesnek tartjuk ismételni, miszerint azon állás, melyet a két német nagyhatalom a Baltitenger bejáratánál foglalt, inkább ellenkezik Oroszország érdekeivel, mint Angol s Franciaországéival. A „Journal des Debats“ ma egy második „beküldött“ cikket hoz Poroszországról, melyben az bizonyítatik, hogy ha Poroszország és Austria Schleswig-Holsteinra nézve megegyeznek, a kisebb német államok ez ellen sem mit sem tehetnek. És a nagy államoknak sincs joguk sem érdekük Poroszország nagybodása ellen föllépni. A „Journal des Debats“ megjegyzés nélkül közli a „beküldött“-et. — A „Liberté“ ismét egy cikket közöl a congressusról és háborúról, s azt következteti, hogy a béke fenntartása Európában lehetlenség mig Franciaország nem Eurpa megtermészetes Rajna-határait. — Az uszó páncélos ágyutelepek, mint most állítják, csak egészségügyi tekintetéből szereltetnének föl Sétáltatás által akarják elkerülni, hogy azokba a cholera-méreganyag be ne fészkelje magát.

Páris, sept. 28. Jól értesülő körökből eredt tudósítások szerint Goltz gróf a császárt biztosította volna arról, hogy Poroszország meghallgatandja Schleswigben a lakosság akaratát, és sikerült volna neki a császárt arról meggyőzni, hogy a porosz terveknek a hercegségekben keresztülvitele Franciaországra nézve fontos előzetes eset lesz, s Velenczére vonatkozólag előnyösen üthet ki. Bismarck gróf holnap Párisba érkezendő, s onnan Biaritzba menendő.

Olaszország. Turin, sept. 24. September 22 dikén Turinban, mint már jelentve volt, gyász-tünemény ment végbe. Ünnepeles menetben nagy néptömeg ment a temetőbe, hogy a mult évi sept. 22 diki áldozatok sirját koszorúkkal ékítsék. Minden esőnösen és méltóságosan folyt le. Későn este ugyan még utcazi zenebonára is került a dolog. Egy polgár, ki egy lármázó csoportot akart lecsilapítani, törzsúrast kapott, mely rögtön megölte. A nemzetörség néhányat elfogott, s a többieket szétkergette. Sept. 23-dikán délután ismét zajt akartak kezdeni, hanem a polgárorség hamar megjelent és a rendet fentartotta.

Róma, sept. 23. A csapatok szándékolt ki-egészítése még meglehetősen távol van, biányzik ehhez e pillanatban a szükséges pénz. A hadígy kezelésé most csak 150,000 scudit bocsáthatott rendelkezésére, toborzásokra; ezt nagyobb részt a „Monte di Pietá“ központi zálogház alapjából merítették a szokásos kamatok mellett. Miután minden ujoneznak 40 scudi van fogadó pénzüll kifizve, ki-világlik, hogy még egy kissé várni kell, hogy a pótlégenységet, mint szándékolták, 3,000 emberre emeljék. A belföldiek jelentkezései a szolgálatra most ritkábbak is, mint remélték.

Németország. Berlin, sept. 27. A király a bücheni pályaudvaron történt fogadtatásnál örömet fejezte ki az iránta és kormányt iránt tanusított bizalom felett. Szerencés jövőt ígér magának, s kedvező előjelnek tekintti, hogy Laenburg egyesülése Poroszországgal ugyanazon évbe esik, melyben négy tartomány mondott köszönetet a királynak azért, hogy azon ígéretek, melyeket nekik dicő elődei a most közös házával történt egyesülés idejében tettek, oly tökéletesen mentek teljesítésbe.

Hamburg, sept. 28. A „Hamb. Nachr.“ Ratzeburgból jelenti, hogy a laenburgi nemesi kiváltságok megerősítettek. A tisztikar bemutatása alkalmával Bismarck gróf így nyilatkozott: „Önök az új kormányt a belligyekre nézve szelidebbnek fogják találni az előbbinél, a külföld irányában ellenben szigorubbak.“

Hamburg, sept. 28. A „Kieler Ztg.“ s más schleswig holsteini lapok is polemizálnak Mantuffel beszéde ellen. — Földolgnak mondják, hogy az országgyűlés minél gyorsabban összehívassék, s a hazát szerető hivatalnokok alkalmaztassanak, a holsteini községek magokra vállalták a képviselők gyűlésére küldött költségeit.

Ujabb Páris, sept. 29. Kuza fejedelem kormánya a „Moniteur“-ben közzétett megintés folytán igazolási iratot intézett a császár kabinetéhez.

Páris, oct. 1. Róma kiűritésének könnyebb eszközése tekintetéből, a külügyminister elrendelte, hogy a francia foglaló csapatok három ponton: Rómában, Civitavecchiában és Viterboban összpontosíttassanak.

Florence, sept. 30. A „Gen. Corr.“ írja, hogy a francia kormány hivatalosan tudatta az olasz kabinettel, hogy Róma kiűritését néhány hét múlva kezdi meg.

London, sept. 30. Tipperary, Waterford és Limerich néhány kerülete beszolgáltatta fegyvereit. A hírlapok Seward sürgönyét közlik, mely nevezetes névsorozatot tartalmazza azon angoloknak, kik confederált utalványok birtokában vannak.

Berlin, sept. 29. A „Nordd. Allg. Ztg.“ védi Pfordtent azon hírek ellenében, hogy külföldi hatalmak rokonszenveznek, s a külföld beavatkozását akarná előidézni. Dacára annak — írja — hogy Pfordten Poroszország ellen küzd, nincs okunk gyanusítani a nevezett miniszterelnök német érzelmeit. — Ugyanez lap jelenti a „Patrie“ ellenében, hogy a nyugati hatalmak körjegyzéke nem volt befolyással a porosz kormányra.

Frankfurt, sept. 30. A mai „Köln. Ztg.“ egy cikket hoz, melyben mondja: Bajorország mélyen megsértette a gasteini egyezmény által, Pfordten miniszter utján kijelentette volna, miszerint nem nézheti el büntetlenül, hogy tiltakozásai a nagyhatalmak által mellőztetnek; neki (Pfordtennek) le kell mondani, ha Bajorország az első kedvező alkalmat arra nem használja fel, hogy a nagyhatalmak eljárása ellen fellépjen, vagy ha ennek eredménytelensége esetére ki nem lép a Bundból s más nagyhatalommal külön szövetséget nem köt.

Frankfurt, oct. 1. A képviselők gyűlése csaknem egyhangulag elfogadta a bizottmány minden javaslatát, a badeni képviselő által indítványozott pótvasallattal. A gyűlékezet ez alkalommal is szent köteletségnek tartja megújítani a német nemzetnek jogos és alapos kívánságát, hogy legyen parlamentje. A harminczhatos bizottmány eddigi tagjai újra megválasztattak.

na neki a császárt arról meggyőzni, hogy a porosz terveknek a hercegségekben keresztülvitele Franciaországra nézve fontos előzetes eset lesz, s Velenczére vonatkozólag előnyösen üthet ki. Bismarck gróf holnap Párisba érkezendő, s onnan Biaritzba menendő.

Olaszország. Turin, sept. 24. September 22 dikén Turinban, mint már jelentve volt, gyász-tünemény ment végbe. Ünnepeles menetben nagy néptömeg ment a temetőbe, hogy a mult évi sept. 22 diki áldozatok sirját koszorúkkal ékítsék. Minden esőnösen és méltóságosan folyt le. Későn este ugyan még utcazi zenebonára is került a dolog. Egy polgár, ki egy lármázó csoportot akart lecsilapítani, törzsúrast kapott, mely rögtön megölte. A nemzetörség néhányat elfogott, s a többieket szétkergette. Sept. 23-dikán délután ismét zajt akartak kezdeni, hanem a polgárorség hamar megjelent és a rendet fentartotta.

Róma, sept. 23. A csapatok szándékolt ki-egészítése még meglehetősen távol van, biányzik ehhez e pillanatban a szükséges pénz. A hadígy kezelésé most csak 150,000 scudit bocsáthatott rendelkezésére, toborzásokra; ezt nagyobb részt a „Monte di Pietá“ központi zálogház alapjából merítették a szokásos kamatok mellett. Miután minden ujoneznak 40 scudi van fogadó pénzüll kifizve, ki-világlik, hogy még egy kissé várni kell, hogy a pótlégenységet, mint szándékolták, 3,000 emberre emeljék. A belföldiek jelentkezései a szolgálatra most ritkábbak is, mint remélték.

Németország. Berlin, sept. 27. A király a bücheni pályaudvaron történt fogadtatásnál örömet fejezte ki az iránta és kormányt iránt tanusított bizalom felett. Szerencés jövőt ígér magának, s kedvező előjelnek tekintti, hogy Laenburg egyesülése Poroszországgal ugyanazon évbe esik, melyben négy tartomány mondott köszönetet a királynak azért, hogy azon ígéretek, melyeket nekik dicő elődei a most közös házával történt egyesülés idejében tettek, oly tökéletesen mentek teljesítésbe.

Hamburg, sept. 28. A „Hamb. Nachr.“ Ratzeburgból jelenti, hogy a laenburgi nemesi kiváltságok megerősítettek. A tisztikar bemutatása alkalmával Bismarck gróf így nyilatkozott: „Önök az új kormányt a belligyekre nézve szelidebbnek fogják találni az előbbinél, a külföld irányában ellenben szigorubbak.“

Hamburg, sept. 28. A „Kieler Ztg.“ s más schleswig holsteini lapok is polemizálnak Mantuffel beszéde ellen. — Földolgnak mondják, hogy az országgyűlés minél gyorsabban összehívassék, s a hazát szerető hivatalnokok alkalmaztassanak, a holsteini községek magokra vállalták a képviselők gyűlésére küldött költségeit.

Ujabb Páris, sept. 29. Kuza fejedelem kormánya a „Moniteur“-ben közzétett megintés folytán igazolási iratot intézett a császár kabinetéhez.

Páris, oct. 1. Róma kiűritésének könnyebb eszközése tekintetéből, a külügyminister elrendelte, hogy a francia foglaló csapatok három ponton: Rómában, Civitavecchiában és Viterboban összpontosíttassanak.

Florence, sept. 30. A „Gen. Corr.“ írja, hogy a francia kormány hivatalosan tudatta az olasz kabinettel, hogy Róma kiűritését néhány hét múlva kezdi meg.

London, sept. 30. Tipperary, Waterford és Limerich néhány kerülete beszolgáltatta fegyvereit. A hírlapok Seward sürgönyét közlik, mely nevezetes névsorozatot tartalmazza azon angoloknak, kik confederált utalványok birtokában vannak.

Berlin, sept. 29. A „Nordd. Allg. Ztg.“ védi Pfordtent azon hírek ellenében, hogy külföldi hatalmak rokonszenveznek, s a külföld beavatkozását akarná előidézni. Dacára annak — írja — hogy Pfordten Poroszország ellen küzd, nincs okunk gyanusítani a nevezett miniszterelnök német érzelmeit. — Ugyanez lap jelenti a „Patrie“ ellenében, hogy a nyugati hatalmak körjegyzéke nem volt befolyással a porosz kormányra.

Frankfurt, sept. 30. A mai „Köln. Ztg.“ egy cikket hoz, melyben mondja: Bajorország mélyen megsértette a gasteini egyezmény által, Pfordten miniszter utján kijelentette volna, miszerint nem nézheti el büntetlenül, hogy tiltakozásai a nagyhatalmak által mellőztetnek; neki (Pfordtennek) le kell mondani, ha Bajorország az első kedvező alkalmat arra nem használja fel, hogy a nagyhatalmak eljárása ellen fellépjen, vagy ha ennek eredménytelensége esetére ki nem lép a Bundból s más nagyhatalommal külön szövetséget nem köt.

Frankfurt, oct. 1. A képviselők gyűlése csaknem egyhangulag elfogadta a bizottmány minden javaslatát, a badeni képviselő által indítványozott pótvasallattal. A gyűlékezet ez alkalommal is szent köteletségnek tartja megújítani a német nemzetnek jogos és alapos kívánságát, hogy legyen parlamentje. A harminczhatos bizottmány eddigi tagjai újra megválasztattak.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE szept. 30-kán 1865.

Table with columns: Adott ár., Tartott ár., Elsőbbségi kötvények, Részvények, Váltak (devisek) három hónapra, Pénzmekek, Sorsjegyek.

Á t n é z é s e
A kolozsvári levél- és szekerposta indulásának s érkezésének.
Indul a levélposta:
Magyarhonba és külföldre naponként déli 12 órakor.

A Biasini gyorskocsi indul.
Alsó ausztr. mérő: vagy is két nagy véka.
Erdélyi
piaczi árak:
k r a j e z á r o k b a n.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(297) 5/10 (1-3)
Ő cs. kir. ap. Felsége.
IX. ÁLLAM-LOTTERIÁNAK
közhazsnú és jótékony célokra megnyitását elrendelni, s egyszersmind legkegyelmesebben meghagyni méltóztatott, miszerint ezen sorsjáték tiszta jövedelmének felerésze a bécsi zenebarát-társulat conservatoriumára: egyik negyedrésze az 1848, 1849 és 1859 évi hadjáratokban megsebesült cs. kir. katonák javára, és az ezen időszakokban elesett cs. kir. katonák özvegyei és árvái felsegélésére rendelt alapítványra: másik negyedrésze pedig főtisztek, katonai felek és katonai hivatalnokok vagyontalan özvegyei és árvái számára alapítandó kézi segélydíjakra fordíttassék.

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt.
Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál S. Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S. Szentgyörgyön, Yokál Jánosnál Nagenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejevárt kapható:

Legújabb röpirat.
POLITICA CONDUCATORILORU
NATIUNIEI ROMANE
din Transsylvania in ceea din urma cinci ani.
Crisa de UNU ROMANU. Ara 25 kr.

ERDÉLYI DIÉTÁK VÉGZÉSEINEK
nyomdokai és a Compilata Constitutio után kelt articulusok kivonatja. Egybeszedte G. L. 3. kötet. Ara 3 frt.

Erdély nagyfejedelemség 1848-dik évi országgyűlésének jegyző- és irománykönyve.
Hiteles kiadás. Ara 1 frt.

Erdélyhoni jogtudomány
Irtta DÓZSA ELEK, jogtudor. Első könyv: Erdélyhoni közjogtan. Második könyv: Magyar magánjogtan. Harmadik könyv: Magyar pertan. A három kötet ára 6 frt o. é.

(Carolus Szász de Szemeria)
Sylloge tractatum
aliorumque actorum publicorum historiam et argumenta D. Diplomatis Leopoldini resolutionis item quae Alvincziana vocatur illustrantium.
Kemény kötésben ára 2 frt.

BENTHAM JERÉMIÁS MUNKÁI.
I-ső kötet. Törvényhozási elvek. Polgári törvénykönyv elvei. II-dik kötet. Büntető törvénykönyv elvei. Francziából RÉCSI ÉMIL. Ara 3 frt 60 kr.

Erdélyország nagyfejedelemségének újabb országgyűlési végzése (Articuli novellares diaetales) 1844-1811
magyarosította s egy vezetéssel s némely külön jegyzetekkel világosítottá dálnoki Inceze József. Ara 2 frt 50 kr., kötve 3 frt.

Das staats-Recht des Königreichs Ungarn, vom Standpunkte der Geschichte und der vom Beginn des Reiches bis zum Jahre 1848 bestandenen Landes-Verfassung, von D-or Anton v. Virozil. I. Band. Complet in 3 Bänden. 7 frt 50 kr.

Emléklapok Kolozsvár előkorából.
Vass József kegyesrendi közoktató, a magyar tud. akademia és erdélyi Muzeum-egylet levelező tagjától. Borítékba füzve 40 kr.

VIDA KÁROLY.
A növekedő új világhatalom.
Szózat a földbirtok érdekében. Ara 80 kr.
A hajdanok története.
Növendék ifjaknak elbeszélte Fleury Lamé, fordította Szilágyi Sándor. Második kiadás. Ara füzve 70 kr.

Voyages et découvertes dans l'Afrique septentrionale et centrale pendant les années 1849 a 1855, par le D-or Henri Bart. 4 köt. Ara 14 ft.
Entre deux femmes. par la comtesse Marie Montemerli. Ara 1 frt 80 kr.
Les Buveurs d'Absinthe par Octave Féré et Jules Cauvain. Ara 1 frt 80 kr.
Conseils aux acheteurs de chevaux exposé des maladies et des vices de conformation auxquels les chevaux sont sujets avec de nombreuses observations destinées a les faire reconnaître avant l'achat. Suivi d'un traité de l'age du cheval et d'un vocabulaire des termes d'hippiatrique par John Stewart. Ara 3 frt.
Le tireur. Infaillible guide du sportsman en ce qui concerne l'usage du fusil contenant des Leçons approfondies sur la chasse de tous les gibiers le tir au pigeon et le dressage des chiens. par Marksman. Ara 3 ft.
La Pudeur pour un billet de mille francs par Paul Perret. 1 ft 80 kr.
Chevaux de selle de chasse de course et d'attelage, manuel complet de l'éleveur & du propriétaire de chevaux. par H. Robinson. Ara 3 frt.
Macaulay B. Lord Clive. Warren Hastings. Az angol Kelet-india meghódításának története. Fordította Szász Károly. Ara 2 frt.
Balogh Ádám. II. Lajos király ő felsége. Regény. 2 frt.
II. Rákóczi Ferencz és kortársainak kiadatlan levelei. Ara 1 frt.

Ugyan csak STEIN JÁNOSnál előfizethetni
NÖVENDÉKEK LAPJA
és ösmeretterjesítő hetilapja.
Tekintélyes tanárok, jó nevelők és gyakorlott növelők közreműködésével szerkeszti Réthi Lajos; megjelentik minden csütörtökön nagy nyolczad iven;
Előfizetési ára:
negyed évre 1 frt 50 kr.
három negyed évre, apr.-dec. 4 frt — kr.
Az előfizetési pénzek STEIN JÁNOS könyvkereskedésébe utasítandók. Teljes számú példányokkal még szolgálhatunk.

NEM HIVATALOS.
Mindennemű
Tűzoltó vízipuskák,
kerti vízipuskák, tűzoltó-szerek, házi kútkak, nyomtató, bor-, sör-, juhmosási, rét-megöntözési és ganéjlé szivattyúk, borpré, szőlőcsipető, vas esztérga, decimál és centimál mérlegek készen találatnak a gépgyárban
HOFFMANN J. B-nél dohányutca 11 sz. Pesten, melyek kiállításoknál a nagy ezüst éremmel tiszteltettek meg.
A vízipuskák árai 3 vederig, 6-12 vederig szeker vízipuskák
Veder tartalom 0 1 2 3 6 8 10 12
Ar oszt. ért. frt 25 60 80 150 450 500 800 1000
A törvényes és szilárd decimál mérlegek árai:
Erő mázsákban 1/2 1 2 3 5 8 10 15 25 40
Súly nélkül frt o. é. 14 16 18 21 25 30 37 46 60 80
Sullyal frt o. é. 15 18 21 25 32 40 48 60 86 122
Az öntött vasból készült közönséges nemű házi kútkak árai:
Kut mélysége öleken 1 2 3 4 5 6
Teljes kútkak frt o. é. 55 65 75 85 95 105
A bővebb folyó árak ábrákkal a Képes naptár és Pesti Lloyd naptárban találhatók és kívánásra el is küldetnek. (144) 5/10 (9-*)

(295) (2-2)
Alólírtnak van szerencsése a nagy érdemi főnemességnek, ugy a t. cz. közönségnek gazdagon ellátott
OPTICAL CZIKKEIT
a lehető legjutányosabb áron ajánlani.
Raktára van a gr. Bethlen Pál úr házánál a Tanácsház mellett.
BOSCOVICH L. opticus.

